

קוים לפירוש החדש למקרא מביזנטיון

גרשון ברין
אוניברסיטת תל-אביב

בשנת 1996 פירסם ניקולס דה לנג' קורפוס של דברי פרשנות על פי כתבי יד מגניזת קהיר:
N. de Lange, Greek Texts from the Cairo Genizah, Leiden 1996

הפירושים שנכללים בקובץ אינם מופיעים במקור כלשהו, ומבחינה זו מהדורת דה לנג' הפגישה אותנו עם פרשנות לא מוכרת למקרא. זמנו של הפירוש המאה העשירית לספירה ואולי אף בתקופה שלפני כן, ועל כן צריך לראות במאגר זה את אחד השלבים הקדומים להיווצרות פרשנות המקרא של ימי הביניים. עיון בפירושים עשוי להעמיד על מידת קדימותם בזמן ובשיטות הפרשנות בייחס לפרשנים המקובלים רש"י, אבן עזרא וכדומה.

בהרצאה אציג קוים ועקרונות העולים מן הפירוש החדש הזה ואדווח על שעלה במחקרי בנדון. כן אצביע על עיון השוואתי בפרשנות ביזנטית אחרת, כגון בפירוש "לקח טוב" של ר' טוביה בן אליעזר הקדום ושל ר' ישעיהו מטראני המאוחר ממנו.

מקצת הדברים שידונו בדברי :

יחס הפירושים לספרות חז"ל מחד, לפרשנות ימי הביניים מאידך.

עקרונות פרשנות הפשט של פרשני הקובץ.

עיסוקים ביקורתיים בהגותם של פרשני הקובץ.

תפיסת התהליך של עריכת פרשיות מן המקרא בפרשנות הקובץ החדש.

כללי הפרשנות המנוסחים בקובץ.